

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Ministerie van Justitie
t.a.v. dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 13 maart 2009
contactpersoon mw. dr. E. van Amelsfort - van der Kam
doorkiesnummer 070 - 361 9806
faxnummer 070 - 361 9746
e-mail E.van.Amelsfort@rechtspraak.nl
ons kenmerk UIT 13963 ONTW / EA
onderwerp Advies locatiebeleid

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 15
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Hirsch Ballin,

Op 19 december 2008 heeft u uw visie op de herziening van de gerechtelijke kaart aan de Tweede Kamer gestuurd. Op 12 januari jl. heeft de Raad voor de rechtspraak in een brief aan u daarop gereageerd. In het Algemeen Overleg met de Kamer op 29 januari jl. heeft u toegezegd voor 1 april a.s. een nadere uitwerking van uw visie naar de kamer te sturen. Met het oog daarop vraagt u in uw brief van 2 maart jl. de Raad advies over gewenste toekomstige vestigingsplaatsen van de rechtspraak.

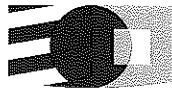
De herziening van de gerechtelijke kaart heeft betrekking op de locaties waar recht wordt gesproken en de bestuurlijke inrichting. Op dit moment zijn de gerechten bezig om in regionale verkenningen voorstellen te ontwikkelen voor de inrichting van de Rechtspraak in de diverse regio's. De Raad acht het van groot belang oplossingen op maat te vinden en wil dan ook niet vooruit lopen op de uitkomsten van deze gesprekken. Wat betreft het locatiebeleid heeft de Raad u eerder geadviseerd.¹ In deze brief zal de Raad concrete voorstellen doen voor de gewenste hoofdlocaties en nevenlocaties van rechtspraak. De Raad heeft de gerechtsbesturen geconsulteerd over de uitgangspunten van het locatiebeleid en de gehanteerde criteria voor nevenlocaties. Het advies behelst een voorstel voor de consistente spreiding van rechtspraak over het gehele land, gebaseerd op de voorstellen van de gerechtsbesturen voor hun eigen arrondissement.

Hoofdlocaties

Onder een hoofdlocatie verstaat de Raad een in de wet vastgelegde vestigingsplaats waar rechtzoekenden voor een breed pakket van zaken terecht kunnen voor zittingen.

In de brief van 15 juli 2008 heeft de Raad aangegeven dat rechtspraak in elk geval moet plaatsvinden in de twintig arrondissementshoofdplaatsen en dat daarnaast terughoudend omgegaan moet worden met nevenlocaties. Dit standpunt heeft de Raad herhaald in zijn brief aan u van 12 januari jl. De Raad is van mening dat de huidige arrondissementshoofdplaatsen zodanig zijn gespreid over het land dat hiermee de bereikbaarheid van de rechtspraak is gegarandeerd.

¹ Brief d.d. 15 juli 2008 met kenmerk UIT 12890 / ONTW EvA

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 maart 2009
kenmerk UIT 13963 ONTW / EA
pagina 2 van 4

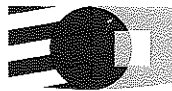
De Raad beschouwt de huidige arrondissementshoofdplaatsen als de in de wet vast te leggen hoofdlocaties van rechtspraak. De Raad wijst er nadrukkelijk op dat het inrichten van andere hoofdlocaties dan de huidige arrondissementshoofdplaatsen grote financiële consequenties heeft.

In de hoofdlocaties zal in principe een breed pakket aan zaken worden afgedaan. Hierbij passen enkele kanttekeningen. Het is niet mogelijk bestuurszaken overal over de volle breedte te blijven doen. Er is een te gering volume om ook in de toekomst in alle gerechten voldoende kwaliteit te kunnen blijven leveren. Gezocht wordt naar een goede balans tussen bereikbaarheid voor de burger en een kwalitatief goede afhandeling van zaken. Daarbij is het voorstelbaar dat er een onderscheid gemaakt wordt in soorten bestuurszaken, waarbij bijvoorbeeld sociale zekerheidszaken dicht bij de burger afgedaan worden. Ook voor de andere rechtsgebieden kan het noodzakelijk zijn zaken met een meer specialistisch karakter te concentreren waarbij rekening gehouden moet worden met toekomstige ontwikkelingen in inhoud en omvang van zaakspakketten en ontwikkelingen met betrekking tot specialisatie en concentratie bij ketenpartijen. Enkele zeer specialistische zaken zullen op landelijk niveau geconcentreerd worden.

U gaat er in uw visiebrief van uit dat de hoofdlocaties voor rechtspraak naast zittingszalen ook een kantoorfunctie hebben. De Raad acht het van groot belang dat lokaal gezien kan worden of een vestiging een kantoorfunctie dient te hebben dan wel alleen een zittingsfunctie of slechts een beperkte kantoorfunctie. In de gesprekken die de gerechten op dit moment voeren over de gewenste bestuurlijke constellatie komt regelmatig naar voren dat bestuurlijke schaalvergroting alleen voordelen oplevert wanneer het personeel op lange termijn op één locatie gehuisvest wordt. Op die manier zijn de voordelen op het gebied van kwaliteit en flexibiliteit ten volle te benutten. Hoewel de gedachtevorming op dit punt nog gaande is, acht de Raad het van belang te benadrukken dat het zeer gewenst is aan de Rechtspraak zelf over te laten of en in hoeverre een hoofdlocatie een kantoorfunctie moet hebben of alleen een zittingsfunctie. In rechtbank Middelburg is bijvoorbeeld een kantoorfunctie noodzakelijk gezien de excentrische ligging en de grote afstand tot rechtbank Breda. Voor de rechtbanken Assen en Groningen kan dit op termijn anders liggen. Ook vanuit het oogpunt van flexibele bedrijfsvoering acht de Raad het wenselijk dat de Rechtspraak zelf kan bepalen welke locaties een kantoorfunctie hebben. Daarbij moet bedacht worden dat het met het oog op kwaliteit en een doelmatige aanwending van publieke middelen kleine kantoorlocaties zeer nadelig zijn.

Nevenlocaties

De Raad verstaat onder een nevenlocatie een door de Rechtspraak aan te wijzen vestigingsplaats waar de rechtzoekende voor een beperkt pakket van diensten terecht kan. Voor welke zaken een rechtzoekende in de nevenlocatie terecht kan en of er een kantoorfunctie nodig is, is afhankelijk van de lokale situatie.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 maart 2009
kenmerk UIT 13963 ONTW / EA
pagina 3 van 4

In het advies van de Raad aan u van 15 juli 2008 heeft de Raad aangegeven dat wat hem betreft terughoudend omgegaan moet worden met het benoemen van aanvullende locaties naast de arrondissementshoofdplaatsen. Op dit moment vindt naast de arrondissementshoofdplaatsen rechtspraak plaats in ongeveer veertig nevenlocaties verspreid over het land. Op deze locaties worden met name kantonzaken afgehandeld.

Volgens de Raad moet dit aantal om diverse redenen teruggebracht worden. Afstand speelt in de huidige maatschappij een steeds meer ondergeschikte rol. De mobiliteit van burgers is sterk toegenomen waardoor de afstand tot de arrondissementshoofdplaats voor de meeste rechtzoekenden geen bezwaar is. Daarbij is van belang zich te realiseren dat de meeste mensen zelden met de rechtspraak te maken hebben. Tenslotte maken ook de toenemende eisen die aan vestigingen worden gesteld op het gebied van ICT en veiligheid een groot aantal nevenlocaties onbetaalbaar.

De Raad is echter van mening dat er zwaarwegende redenen zijn voor enkele aanvullende locaties, bijvoorbeeld vanwege de demografische situatie, de bereikbaarheid van de hoofdlocatie of vanwege een belangrijke streekfunctie. Bij het bepalen van de gewenste nevenlocaties van rechtspraak is aanwezigheid in gebieden met een grote bevolkingsconcentratie een belangrijk uitgangspunt. De Raad is het met de minister eens dat rechtspraak in elk geval moet plaatsvinden in de tien grootste gemeenten. Daarnaast is in kantons met meer dan 300.000 inwoners een nevenlocatie gewenst. Wanneer de betreffende nevenlocatie op minder dan 10 kilometer afstand ligt van de hoofdlocatie, wordt een nevenlocatie niet opportuun geacht. De Raad meent verder dat Haarlemmermeer gehandhaafd moet worden ten behoeve van Schiphol-gerelateerde strafzaken.

Op grond van deze criteria acht de Raad de volgende nevenlocaties noodzakelijk:

- Almere
- Amersfoort
- Apeldoorn
- Bergen op Zoom
- Eindhoven
- Enschede
- Gouda
- Haarlemmermeer
- Leiden
- Nijmegen
- Tilburg
- Zaanstad

Welke zaken in deze locaties worden afgedaan en of deze locaties al dan niet een (beperkte) kantoorfunctie hebben valt niet in algemene zin te zeggen. Daarvoor zijn de lokale verschillen te groot. Zo is bijvoorbeeld de afstand tussen Arnhem als arrondissementshoofdplaats en Nijmegen zodanig klein dat het aanbieden van een breed zaakspakket in Nijmegen niet nodig is. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor Leiden (vlakbij de arrondissementshoofdplaats Den Haag). In andere plaatsen kan de grotere afstand tot de arrondissementshoofdplaats een breder zaakspakket rechtvaardigen.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 maart 2009
kenmerk UIT 13963 ONTW / EA
pagina 4 van 4

De vraag of een kantoorfunctie wenselijk is hangt vooral af van het zaaksvolume. Bij de beantwoording van deze vragen moet ook rekening gehouden worden met de gegroeide situatie. Met name de beschikbaarheid van grote, moderne gerechtsgebouwen in de arrondissementshoofdplaatsen maakt het bedrijfseconomisch onaantrekkelijk zaken over te brengen naar de nevenlocaties. Deze vragen komen aan de orde in de regionale verkenningen die de gerechten momenteel uitvoeren.

Conclusie

Het aantal nevenlocaties wordt in dit voorstel op termijn fors teruggebracht. De Raad acht dit gezien bovenstaande overwegingen een verantwoorde keuze. Het terugbrengen van het aantal nevenlocaties zal een geleidelijk en organisch proces moeten zijn, gebruikmakend van het expireren van huurcontracten.

De Raad zal u voor de zomer nader informeren over de gewenste bestuurlijke constellatie van de eerstelijnsorganisatie en over de gewenste bestuurlijke constellatie en vestigingsplaatsen van de tweedelijnsorganisatie.

Hoogachtend,

mr. F.W.H. van den Emster
Voorzitter